

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nerăzuite nu se
primesc.
Manuscrisuri nu se returnează.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
și la următoarele
birouri de ARHIVĂ:
In Viena la J. Dukas Nachf.,
Nis. Argental & Emeric Les-
ner, Heinrich Sebalek A. Op-
pelt Nachf., Anton Oppelt,
In Bucaresta la A. V. Golhar-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII Kraschéb-körög).
Prețul inserțiilor: o serie
garantată pe o săptămână 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarif și in-
vială. RECLAME pe pagina
a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumă la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
nr. 30, etajul I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 6 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un asem-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
se plătesc în avans.

Nr. 62

Brașov, Luni-Marti 18 și Martie

1908.

Cine nu știe și nu vede?...

Cine nu știe și nu vede aproape zilnic, că între principiile, stăruințele și pretensiunile noastre politice și între atitudinea noastră față cu contrarii politici și demersurile lor este de multeori un contrast vătămător, o inconsecvență rusinătoare, care îi întărește pe contrarii noștri politici tot mereu în credința că totuși vor ajunge cândva scopurile lor nouă stricacioase și periculoase, prelungindu-ne la infinit suferințele seculare.

Unii dintre noi având interese personale fac curte și la cel mai incarnat inamic politic al nostru; alții se dimit a interpreta pe românește vorbiri de ale contrarilor noștri politici din simplă urbanitate sau ospitalitate; unii iau parte fără de nici o lipsă sau îndatorire la intruniri, bancheturi și solemnități oficiale, chiar și politice, ale contrarilor noștri din complăcere sau așa numită „rușine falsă”; alții iluminează cât de milă, cât de silă, cât de frică, de multe ori din speculă la serbările politice ale contrarilor — toate aceste ne compromit greu principiile și tendințele politice.

Mai mult rezonăm par a avea cei ce susțin, că nu s'ar putea duce intransigența principiilor noastre și în contactul social cu contrarii noștri politici, dar chiar și în aceasta privință ni se impune o rezervă bărbătească, care să silească pe contrarii noștri a ne respecta convingerile politice. Să mă fac eu interpretele vorbirii unui contrar politic și să-o talmăcesc cu idei diametral opuse principiilor și convingerilor mele politice; să iau parte la solemnități, la cari nu mă cheamă nici o datorie, iacă numai așa din curtoasie, care ușor se poate în zilele noastre explica de contrarii noștri politici drept lingusire, frică sau și obtrudere —, sau chiar la intruniri politice, în cari se neagă de multe ori încă și onestitatea nizuințelor noastre politice de nu se denunță chiar ca trădare de patrie; să iluminez eu în 15 Martie pentru ideile mărețe ale omenimei, pentru dreptate, egalitate, frățietate și libertate, deși delă 1848 încoace, când s'au proclamat aceste idei sfinte și la noi, până în zilele noastre, în afară de ștergerea iobogiei trupesti, înlocuită acum cu cea sufletească și națională, nu s'a făcut nimic pentru adevărata lor realizare, ci se face zilnic tot mai mult pentru a se zădărnici această realizare — la toate aceste nu mă poate obliga nici urbanitatea, nici ospitalitatea, nici bunul simț, ci numai oportunitatea, frica, vătămarea după interese private, sau lipsa de principiu și convingere politică.

O atitudine deamă care se consune cu convingerile noastre politice o va respecta în noi ori care contrar politic, care știe ce este bărbăția, respectarea de sine și caracterul, și nu va aștepta dela noi fapte și servicii incompatibile cu principiile și convingerile noastre politice, pentru că se simți silit a ne respecta ca pe oameni conștii de demnitatea noastră

și rezoluți în convingerile noastre; dar dacă ne vom tot căciuli și umili, pe lângă aceea, că nu ne cred și ne judecă cu tot dreptul de lași și fațarnici, îi întărim și în deșearta credință, că cu oameni de aceștia inconsecvenți, șovăitori și nedeciși în atitudinea lor, tot se vor putea realiza acele utopii, pe cari le-au născocit cei mai șireți dintre ei cu scop de a ne împărechia cu poporul maghiar și a ținea astfel puterea în mână, după receta veche — „*divide et impera*” — și le cred posibile în naivitatea și vanitatea lor națională, punându-se nesocotiți în serviciul lor celor mai mulți din sânul poporului maghiar.

Cu atitudinea noastră șovăitoare, nedeamă de noi și de convingerile noastre nu numai ne dejosim pe noi în ochii contrarilor, ba și în ai noștrii proprii, dar și prelungim suferințele țării, cele ce țin deja de zeci de ani, prin aceea că facem pe poporul maghiar să creadă, că utopiile, cu cari-l imbată și seduc, calculând la susceptibilitatea sa națională, conducătorii săi, sunt realizabile, căci „eacă ce oameni slabi au naționalitățile!”

S.

La jubileul „Gazetei“.

Oradea-mare, 28 Martie. — Iubite amice Aurel! Eu carele stau pe terenul octogenariu, și am cunoscut pe fericitii Barițiu și iubitul tău părinte, de atunci cunosc și „Gazeta”, și de mult timp sunt și sum și acum prenumerantul ei. Deși slăbit de un lung morb mi-am ținut de datorință plăcută ca la aniversarea ei de 70 de ani să-ți gratulez, ca atât Tu, cât și „Gazeta” să mai trăiască mulți ani și să conducă interesele națiunii cu zelul de până acuma și să fie înaintea națiunii un far lucitor până la alta aniversare.

Iosif Roman.

București. 16 Martie. — Mult stimulate domnule Mureșianu! Te rog să primești din parte-mi felicitările și omagiile mele de admirațiune și profundă stimă, ca redactor și director al celui mai vechiu și mai bine scris ziar românesc, pe care îl conduci și-l susții cu demnitate acum de 30 de ani, în mânia tuturor piedecilor și dificultăților. Iți urez sănătate și putere, ca să conduci „Gazeta noastră” a tuturor Românilor, cu aceeași demnitate, cu același curagiu și rară competență și vrednicie încă mulți ani de azi înainte!

M. Strajan.

Baia-de-Criș. — Cordiale felicitări și sinceră admirație „Gazetei”. La și mai mare!

Constantin Pop, Dr. Victor Nemeș, Eduard Nemeș, Dr. Nerva Oncu, Romul Cotiani, (?) Nicolae Floria, Dr. Nicolae Robu.

București. — Primiți și din partea mea expresia felicitării mele pentru jubileul de 70 ani a înființării „Gazetei Transilvaniei”. Și cei mulți înainte.

Elena Ar. Densușianu.

Alba-Iulia, 29 Martie. — Vi Auguro la multi ani salutare și fortuna per il giobileo dela vostra Gazeta.

Augusto Mazzuchi.

Sibiu, 11 Martie st. v. 1908 — La a șaptezecă aniversare a „Gazetei Transilvaniei”, prima luptătoare pentru eluptarea drepturilor naționale și redeșteptarea tuturor Românilor, transmit cele mai călduroase felicitări și urări! precum și neobosiților ei conducători!! „Gazeta Transilvaniei” să trăiască dimpreună cu conducătorii ei la mulți ani!!! iar trecutul ei glorios să fie scris cu litere de aur în istoria neamului românesc pentru totdeauna!

B. P. de Harșianu,
advocat.

Timisoara. — Din inimă română, plină de stimă și mândrie națională, cu profundă reverință aduc entusiasticele mele felicitări la jubileul septuagenar al venerabilei noastre Matroane: „Gazeta Transilvaniei”.

Zamfiriu M. Rozescu,

Oriaș, 12 Martie v. — La marea sărbătoare națională pentru o muncă cinstită și rodnică de 70 ani pe altarul luminării și culturile poporului român, mă alătur cu simțăminte de admirație și recunoștință. Înainte cu Dumnezeu, pe calea cinstei și a muncii, ducând la isbândă steagul purtat și până acum cu atâta vrednicie.

Dion. P. Decei,
paroch.

Salutul presei române.

„Libertatea” din Orăștie, scrie în adausul său ilustrat „Foia interesantă” între altele:

Că »Gazeta Transilvaniei« a ajuns să serbeze jubileul de 70 de ani de viață, a deschis multe inimi române spre bucurie! Directorul ei de azi, d-l Dr. Aurel Mureșianu, al cărui chip cu plăcere îl aducem și noi aici din acest privilegiu, — a primit, de ziua jubileului, sute de felicitări, parte scrise prin foi, parte în scrisori, ori prin telegrame, toate arătând bucuria obștei românești că poate vedea un atare iubileu al unei foi românești la noi Români din Ardeal și Ungaria.

Cu drag ne alăturăm și noi cei dela »Libertatea« și »Foia interesantă« și »Tovărășia«, a felicită pe această cinstită bunică între foile noastre, — căci noi suntem deplin pătrunși de însemnătatea pe care o au în viața unui popor, în trezirea și înălțarea lui, foile! Mai ales azi, ca ori-când altă-dată! Că iată așa am ajuns de aproape numai ele mai țin sufletul luptelor naționale, mai țin credința în popor și nu-l lasă să desnădăjduiască de greul și pustiul vremilor.

Și »Gazeta Transilvaniei« a fost totdeauna neatinsă de bun în privința acesteia, în luptele naționale. Chiar și atunci, când părerea ei în tactica luptei, — chestia clipei trecătoare, — au fost alte ca doar ale grosului obștei și ale poporului, dar din punct de vedere general românesc, a fost neatinsă de nici un greș! Ba, spre onoarea ei fie zis, a fost și e și azi, una din acelea, care fără a privi în dreapta ori în stânga, a mers și merge călcând totdeauna pe culmile cele mai înalte și luminoase ale intransigenței și naționalizmului, cari nu cunosc târguială, nu cunosc plecare oportană de cap ori de spinare, ci cer să mergi oblu ca lumina, fie mai bine să te frângi de greul zilelor vi-

trege, decât să te fi încovoaiat în chip laș înaintea volnicilor zilei.

Această ținută dreaptă, deamă, bărbătească, face pe »Gazeta« să fie stimată chiar și de cei mult-puțin străini unor păreri ale ei.

Iar noi scoțându-i la iveală aceste vrednicii, îndemnăm pe tot Românul a-și ridica din acest privilegiu pălăria în fața bărbatului ce stă cu cinste de 30 de ani în fruntea acestei foi, ca măcar atâta să-i fie răsplata pentru o viață întreagă, petrecută în greaua și migăloasa viață de redactor al unei foi românești! Că a avut multe de suferit, cu multe lipse de luptat în lungul timp petrecut ca străjer național lângă steagul ce l'a primit din mâni de mari înaintași. Curat și luminat l'a primit. Aproape sdrănțuit de vitregia vremilor, dar cu atât mai frumos, îl ține și azi sus și îl va lăsa moștenire altora!

Disidenții. Sub titlul acesta publicistul Ernest Mezei publică un articol în »Pester Lloyd«, în care deși nu poate aproba, zice, rezistența încăpăinată a disidenților în contra revizuirii propuse, totuși găsește, că motivele opozițiunii lor sunt juste.

În fine trebuie să înceteze maniera, ca un partid, care se află la cârmă să e-nunțe drept program al său veritabil niște cuvinte de directivă, cari partidul însuși vrea să fie luate numai ca niște probleme ale unui timp încă îndepărtat sau chiar ca niște ideale puse în vederea viitoarelor generațiuni. Căci conglomerare de program și de ideal, de prezent și viitor face cu nepuțință orice distincțiune morală și politică după convingere. În asta direcțiune cel puțin benjaminii noului partid politic au de a îndeplini o însărcinare imediată și foarte folositoare. Nu li-se poate deci lua în nume de rău, că față cu tumultul îngrozitor al imensei majorități să țin vitejește la postul lor. Ei nu voesc alta, decât, ca vocea pătrunzătoare a conștiinței să se auză în țară și să producă răsunet puternic. Deși furibunzii combatanți din majoritate pentru astfel de strigăte desperate sunt surzi deabinele, această minoritate mititică de tot, are totuși avantajul, că prin tumultul sgomotos ce-l fac adversarii, ea, minoritatea, poate fi cel mult pentru moment asurzită de acest sgomot.

Vizita lui Bülow la Viena. În cercurile diplomatice vieneze se afirmă că vizita prințului Bülow la Viena nu este numai o întoarcere a vizitei făcută de baronul Aehrenthal, ci și un prilej de discuții între cei doi bărbați de stat asupra chestiunilor la ordinea zilei și în special asupra chestiunii balcanice, care a căpătat din nou o formă concretă prin propunerea Angliei. Puterile sunt acum clarificate asupra propunerii engleze. În privința propunerii rusești are loc acum un schimb de idei între Viena și Petersburg. Trebuie observat că propunerea Rusiei urmărește internaționalizarea acțiunii reformelor în Macedonia și deci trecerea acțiunii dela puterile înțelese la concertul european. Austria și Rusia vor trebui deci să renunțe la calitatea de puteri conducătoare în Balcani. Nu e deci de așteptat ca aceasta propunere să fie admisă în principiu.

Ziarul »Fremdenblatt« salută în mod cordial sosirea cancelarului Bülow la Viena și relevează că el a dobândit mare simpatie în Austro-Ungaria prin continuarea relațiilor sale personale cu Aehrenthal și că astfel se arată acordul între amândouă monarchiile, fapt care n'are analog în Europa între relațiunile statelor moderne. De zeci de ani această alianță are o influență excelentă asupra întregii dezvoltări internaționale. Prin formarea acestei alianțe s'a înființat un factor puternic, care dă acestei influențe o mai mare vigoare. »Fremdenblatt« face să reiasă că după recentul disurs al lui Bülow în Reichstag Austria poate conta pe sprijinul Germa-

ai ei pentru politica ei în Balcani nu spre face serviciu Austriei, dar fiindcă e politica care poate produce cel mai slab pericol pentru pacea Europei. În cuvântarea sa din Reichstag Bülow a afirmat din nou politica pacinică a Germaniei, care se adaptează în mod perfect vederilor triplicei. Aceste manifestațiuni arată, că puterile aliate pot mereu să conteze una pe alta nu numai pentru apărarea intereselor lor, dar și în favoarea păcii în Europa.

Prelungirea sesiunii camerelor române. În ședința de Sâmbătă d. Dim. Sturdza a cerut să Sâmbătă expiră termenul de prelungire a sesiunii legislative și considerând că în debateri mai sunt unele proiecte de lege însemnate, sesiunea corporilor legiuitoare este prelungită până la 8 Aprilie v.

Reformele în Macedonia. Mai multe organe ale pressei din Petersburg au comentat azi propunerile engleze și ruse relativ la reformele în Macedonia. După informațiunile agenției telegrafice din Petersburg propunerile Rusiei se resumă astfel: Menținerea postului de inspector general în cele trei vilaiete macedonene cel puțin în timpul prelevării suprataxei vamale de 3 la sută acceptată de către Puteri, inspectorul neputând fi demis din funcțiune înainte de acest termen fără consimțământul Puterilor. Să se acorde membrilor comisiei financiare a Franței, Angliei, Germaniei și Italiei aceleași drepturi la controlul general de care se bucură agenții civili ruși și austro-ungari. Intrarea în comisiunea financiară a generalului organizator al jandarmeriei cu vot consultativ în chestiunile administrative. Membrii comisiei financiare, agenții civili și ajutorii generalului organizator al jandarmeriei pot trece în serviciul Turciei. Proiectul reformei judiciare elaborat de către Puteri ar trebui să fie acceptat de către Poartă în ființa sa, iar controlul administrațiunii judiciare confiat comisiei financiare formată din delegații celor 6 Puteri și cari se găsea în serviciul turc. Pentru a se așigura liniștea în țară și siguranța populațiunii garzilor câmpenești organizată și supraveghiată de către ofițerii europeni ai jandarmeriei. Mărirea cifrei jandarmeriei reformate în limite corespunzătoare cu bugetul macedonean.

Din dieta ungară.

Înainte de a se continua dezbaterile speciale în ședința de Vineri a camerei, au luat cuvântul în chestiune de regulament deputații *Brediceanu*, *Dr. Maniu* și *Dr. Vlad*, aparând libertatea cuvântului și protestând contra procedurii președintelui, care în ședința de Joi n'a luat în considerare propunerea dep. Farkashazy, care ceruse respingerea articolului 1 și i-a detras cuvântul. La același obiect au vorbit și deputații disidenți Hoffmann, Lengyel, Molnar și Farkashazy.

Deabia pe la orele 12 s'a putut continua dezbaterile speciale. Dep. socialist *Mezoffy*, a combătut proiectul, aprobând propunerile deputaților naționaliști și a expunere mai multe amendamente. Al doilea și ultimul orator în ședința de Vineri a fost dep. *Maniu*, care a făcut o aspră critică proiectului și a propus mai multe modificări.

În ședința de Sâmbătă a dietei a fost anunțată 8 interpelări dintre cari cele mai importante sunt: Interpelarea democratului Alex. Pető asupra confiscării averilor organizațiilor muncitorești; interpelarea lui Aladar Somogyi asupra tifosului exantematic; interpelarea lui Georg Nagy în afacerea fostului locotenent Laslo și interpelarea slovacului Francisc Szkiscak asupra întrebărilor jandarmeriei.

La începutul ședinței, Zoltan Lengyel își motivează propunerea pentru ridicarea unui monument lui Kossuth, pe care și-o retrage apoi aflând că comisiunea financiară a votat o sumă mai mare decât cea propusă de dânsul.

Se intră apoi în dezbaterile ordinii de zi. Dep. Milan *Hodja* critică procederea vicepreședintelui Rakowsky în ședința de Vineri, declarând că Rakowsky a luat deputatului Aurel Vlad dreptul de a vorbi asupra ordinii de zi. (Se produce mare zgomot). Președintele chiamă pe orator la ordine și declară că Rakowsky n'a auzit când Aurel Vlad a cerut cuvântul.

Dep. Aurel *Vlad* se ocupă de asemenea cu procederea vicepreședintelui Rakowsky în ședința de Vineri. Președintele îi retrage cuvântul.

Baronul *Banffy* vorbește în contra proiectului de revizuire pe care îl declară ca o chestiune de putere și spune că ac-

tualul proiect nu apără de loc interesele ungare.

Mai vorbesc Ștefan *Pilisy* și slovacul Milan *Ivanca*, propunând o serie de modificări. Președintele chiamă în două rânduri la ordine pe dep. *Ivanca* și în cele din urmă îi detrase cuvântul.

Dep. Aurel *Vlad* cerând cuvântul asupra ordinii de zi spune că președintele n'a chemat decât de două ori la ordine pe *Ivanca*, înainte de a-i lua cuvântul.

Adunarea generală

a „Asociațiunii pentru sprijinirea învățăcelilor și sodalilor meseriași români din Brașov“, ținută în 9(22) Martie 1908.

Despre decursul acestei adunări primim spre publicare următorul raport:

În această zi s'a ținut adunarea generală a numitei Asociațiuni. Președintele *Petru Pop* jude în pens., constată, că dintre membrii Asociațiunii sunt deja atâția prezenți, încât în sensul statutelor se poate ținea adunarea generală.

Astfel președintele ocupându-și locul rostește un cuvânt de deschidere scurt, însă bine simțit, prin care mulțamește membrilor, pentru că au binevoit prin participarea lor la adunare, a dovedi un interes viu față de Asociațiune, a cărei nobilă menire este: »a forma meseriași români și a-i sprijini«.

Între altele cu deosebire accentuiază d-l președinte două împrejurări deosebite respectiv două puncte negre pe orizontul Asociațiunilor noastre de soiul indicat.

Și anume o împrejurare este aceea: Că în lipsa de meseriași români și Asociațiunea noastră este silită a plasa $\frac{3}{4}$ parte din învățăceii români pe la meseriași străini. A doua este: că calfele noastre când au ajuns acel stadiu, ca să-și întemeieze casă-masă, sunt nevoiți, tot din lipsa familiilor meseriașe românești, în cele mai multe cazuri, a recurge la familii străine pentru a-și căpăta o soție potrivită. — Ce urmări triste au aceste împrejurări stricicioase, le știm — și vedem zi de zi, pentru aceea ni se impune stricta datorință, de a ne ocupa cu această chestiune și a căuta căile și mijloacele de a paraliza răul, ce ne amenință în astă privință.

Președintele apelează deci la toată suflarea românească ca să se pună pe muncă și să-și împlinească tot-deauna datorința cu scumpătate, dacă voim să ajungem la limanul dorit.

Cu acestea apoi declară adunarea generală de deschisă și se percede la ordinea de zi.

Conform punctului 2 din ordinea de zi, se alege în persoanele lui Dr. C. Lacea, Nicolae Bădițoiu și Todor Simion, comisiunea pentru verificarea procesului verbal.

Se citește raportul comitetului pe an. de gestiune 1907, apoi raportul cassarului asemenea pe an. 1907, precum și raportul comisiei externe emisă de către adunarea generală din anii trecuți pentru cenzurarea socotelilor Asociațiunii. Aceste rapoarte apărându-se din partea adunării gen. — se i-au cu aprobare spre știre și în consecință se dă comitetului absolutul convenit pro an. de gestiune 1907.

Se aleg doi membrii suplenți în comitet în persoanele d-lor Vasile Lacea (contabil) și Pavel croitor.

Urmând votarea bugetului pro an. 1908, la acest obiect se încinge între membrii adunării o discuție animată și după ce se dau deslușirile necesare prin președintele și vicepreședintele Ilie Savu, se primește în parte modificarea propusă de comisiunea externă prin referințele ei Ioan Pricu, iar bugetul se primește en bloc cu modificarea propusă.

Cu acestea ordinea de zi fiind exhaustată, distinsul membru Andreiu Bărsan propune și adunarea primește unanim cumcă atât comitetului cât și comisiei pentru cenzurarea socotelilor să se exprime mulțumită pentru zelul și activitatea dezvoltată în anul trecut în folosul Asociațiunii noastre.

În fine președintele declară adunarea de închisă cu acea dorință, ca la viitoarea adunare generală să ne revedem sănătoși și vioași. La ce adunarea răspunde cu »să trăiască« și »așa să fie« !

De încheiere se observă, că raportul despre activitatea comitetului se va publica tot în această prețuită foaie, dacă onorata redacțiune va acorda acest favor.

Raportorul.

ȘTIRILE ZILEI.

— 17 Martie v.

Asociațiunea invitată la Șimleu. Ni se scrie: Despărțământul Șimleu al »Asociațiunii« a ținut Joi în 19 Martie n. o adunare, la care au participat foarte mulți membrii din întreaga inteligență din Sălăgiu, în frunte cu d-nii *George Pop de Băsești*, vicarul *A. Barbolovici*, directorul *A. Cosma*, în care s'a adus pe tapet chestiunea invitării »Asociațiunii« la Șimleu, unde deja de 30 de ani nu-și ținuse adunarea generală. După discursul de deschidere călduros și însuflețit al vicarului Barbolovici, s'a primit cu multă însuflețire și cu unanimitate din partea celor prezenți, ca să fie invitată »Asociațiunea« ca anul acesta să-și țină adunarea generală în Șimleu la 9 August st. n. Pentru a pune la cale pregătirile necesare s'a ales un mare comitet executiv constând din bărbați de »rin toate părțile Sălăgiului sub presiuni d-lui *Ioan P. Lazar*. Secretar a fost ales dl avocat *Dr. Cor. Meseșan*, iar cassar dl secretar al »Silvaniei«, *N. Munthiu*, ambii din Șimleu.

Tot în acea zi s'a fost ținut și adunarea generală a institutului »Silvania«, care încă a fost bine cercetată și în care ne-am putut convinge de frumoasele rezultate pe terenul financiar, la cari a ajuns acest nou institut, care are fericirea de a fi codus de o capacitate financiară, ca dl *A. Cosma*, ca și care puține avem. După adunare a fost prânz comun.

— *Someșanul.*

Parastasul pentru iubiții răposati. Întru a căror vecinicie pomenire s'au făcut donațiuni pentru masa studenților români din Brașov, s'a oficiat și în anul acesta cu solemnitatea obiceiuită, asistând pe lângă un public număr de elevii școlilor noastre în frunte cu corpul profesoral. Parastasul a fost oficiat de d-nii preoți *V. Voina*, *Dr. Saftu* și *I. Prișcu*, iar cântările funebreale au fost executate de corul mixt al bisericii Sf. Nicolae sub conducerea d-lui profesor *George Dima*.

Vizită aleasă. Citim în »Biserica și școala din Arad«: P. S. Sa Episcopul dr. *V. Hossu* al Lugojului, trecând Luni prin Arad, a făcut o vizită la aula P. S. Sale Episcopului nostru. P. S. Sa Episcopul *Aradului* nefind acasă, fiind plecat la Budapesta, la ședințele fundațiunii *Gojdu*, P. C. Sa protosincelul *R. Ciorogariu* a făcut onorurile casei și P. S. Sa din Lugoj a fost la amiază, oaspele aulei episcopicești. La masă au fost P. S. Sa Episcopul *Hossu* cu însoțitorul său canonicul dr. *Boroș*, apoi dr. *N. Oncu*, protopop *Luca*, referentul bisericesc *G. Popovici*, secretarul *V. Goldiș*, referentul școlar dr. *G. Ciuhandu*, referentul Serb, avocatul *P. Truța*, diaconul *Cornel Lazăr* și juristul *D. Truța*. S'au rostit mai multe toaste; cel dintâiu de P. S. Sa Episcopul *V. Hossu*, pentru »fratele său în Hristos episcopul Aradului«, răspunzându-i P. C. Sa protosincelul *R. Ciorogariu* care a ridicat un toast pentru înaltul oaspe. În tot decursul mesei a domnit cea mai mare cordialitate.

Reprezentarea teatrală dată ieri seara în sala Redutei orașului cu concursul d-nei și a d-lui *Z. Bărsanu* a întrunit un public număr de român din Brașov și comunele învecinate, care a răsplătit cu bogate aplauze prestațiunile frumoase ale artiștilor și diletanților noștri.

Cestiunea catedrei de limba română la universitatea din Cernăuți. Din Viena se anunță că comisiunea bugetară a adoptat capitolul școlilor superioare. Răspunzând unei întrebări făcute de către deputatul *Onciu*, cu privire la crearea unei catedre de istoria română la universitatea din Cernăuți, ministrul instrucțiunii, *Marchet*, declară că cererea nu este fără justificare, totuși un proiect relativ la aceasta nu a fost prezentat.

Principii României la Petersburg. Citim în »V. N.«: Credem a ști că AA. IL. RR. Principele și Principesa României se vor duce în luna viitoare la St. Petersburg, pentru a așista la căsătoria unui Mare Duce al casei imperiale. D-l de Giers, ministrul Rusiei la București, a trimis zilele acestea invitația Altetelor Lor Regale, din partea M. S. Țarului.

Adunarea generală a »Silvaniei«, s'a ținut în 19 l. c. sub președința d-lui *George Pop de Băsești*. Din raportul directorului executiv d-lui *Andreu Cosma*, extragem următoarele date, după *Gazeta din Șimleu*:

»Mulțumită urcării capitalului social la frumoasa sumă de 600.000 cor. și creditului, de care s'a bucurat »Silvania« din partea institutelor mari din țară, a fost în stare a pune la dispozițiunea clientelei sale

țărănești peste un jumătate milion de cor., pentru a procura moșii, satisfăcând astfel celei mai principale chemări, impuse institutelor noastre de bani.

Din datele socotelilor pe anul 1907 reiese, că în casa institutului s'au învârtit 20.326.310 cor., împrumuturile pe cambii au ajuns o creștere de 143.927 cor. față de suma din trecut 2.501.263 cor. împrumuturile pe moșii s'au urcat cu 456.864 la 1.192.530, — împrumuturile în cont-curent au atins suma de 308.914 cor. iar cele pe obligațiuni cu caveti suma de 62.287 cor. Față de acestea a crescut capitalul social cu 300.000 coroane; depunerile spre fructificare cu 72.713 coroane la 2.042.236 cor., iar reescomptul cu 81.454 cor. la 1.223.542; s'au cedat la alte institute din împrumuturile hipotecare 186.950 coroane.

Toate operațiunile mijlocite de institut în anul 1907 au făcut suma de cor. 34.580.307.

Din profitul curat s'au dat spre scopuri culturale:

Școlii de fete a Reuniunii femeilor sălăgene 600 cor., școlii de băieți din Șimleu 200 coroane, școlii din Buciumi 100 cor., despărțământului Șimleu al Asociațiunii pentru prelegeri populare 50 cor. și Reuniunii femeilor rom. din Deva pentru atelierul de lucrări de ale industriei de casă 50 cor.

Postul devenit vacant prin moartea protopopului din Ortelec, *Teodor Pop*, fost membru în comitetul de supraveghiere, s'a întregit prin d-l *Grațian Flonta*, preot în Cățelul român.

Clubul de scrimă al garnizoanei din Brașov aranjează în 10 Aprilie n. în sala cea mare a Redutei o academie de scrimă în legătură cu o petrecere dansantă. Invitații speciale nu se trimit, ci au valoare invitațiile făcute la petrecerea de dans a ofițerimei din 19 Februarie n. a. c. Începutul academieii la orele 8 seara.

Prelegeri populare. Duminică în 22 c. a ținut despărțământul *Blaj* al »Asociațiunii« prelegeri populare la *Bia* și *Sânmielăuș*. În *Bia* a vorbit Ștefan Roșian despre chemarea Asociațiunii, a combătut beția și luxul. Nic. Pop a ținut prelegere practică despre cultivarea viei, iar *Emil Vlăsa* a vorbit despre cultura pământului. În *Sânmielăuș* a vorbit *Iacob Popa* despre chemarea Asociațiunii, *Ioan Maior* despre îngrijirea și îngrășarea pământului, iar *Dr. Ioan Bălan* despre beție și lux.

Societatea meseriașilor din Blaj, a ținut Duminică în sala casei române o doua conferință pentru meseriași. A vorbit dl *Dr. Ioan Bălan*, despre puterea credinței. Espunerea conferențiarului preșărată cu citații potrivite din sf. Scriptură și din poezii noștri a fost ascultată cu viu interes. Conferențiarul a fost aplaudat. S'au cetit și câteva fabule cu tendințe de G. Ranetti. Public a fost numeros. — Duminică în 29 Martie va fi a treia conferință. Va vorbi dl profesor *Alex. Ciura*. Vor urma și proiecțiuni cu *Skiopiconul*.

Curte de apel în Cernăuți. În ședința de Sâmbătă a comisiei bugetare pentru departamentul justiției, deputatul român *Onciu* a ținut un discurs asupra stărei triste a justiției în Bucovina. El a spus că justiția în această provincie este rău organizată, fiindcă ea este subordonată curții de apel din Lemberg. El a cerut ca să se înființeze o curte de apel la Cernăuți.

Pentru șahiști. În 2 aprilie n. și zilele ce urmează va avea loc în cafeneaua *Elite* un tournoi pentru șahiștii din Brașov. Se vor distribui premii și diplome. Șahiștii din Brașov sunt invitați a lua parte la acest tournoi, și a-și semna numele în lista, care stă la dispozițiunea publicului în cafeneaua »Elite«.

200 de oameni condamnați la moarte. Din Petersburg se anunță că la *Ecaterinburg* au fost condamnați către tribunalul militar acum 3 săptămâni 200 cetățeni la moarte, pentru participare la mișcări revoluționare. Soțiile și mamele desperate au trimis Țarului o telegramă acoperită de treisute semnături, rugând amnistierea condamnaților. Au trecut de atunci două săptămâni fără ca telegrama să fi avut vreun răspuns și e probabil că cei condamnați vor fi executați săptămâna viitoare.

Confesiunile libere în Rusia. Comisiunea Dumeii însărcinată cu regularea chestiunilor bisericești a luat o hotărâre, care a făcut mare senzație în Rusia. Această hotărâre, care însemnează deschiderea unei ere noi în istoria bisericii în Rusia, consistă în permisiunea legală de a trece dela confesiunea ortodoxă la altă con-

fesiune. Profesarea oricărei confesiuni este, deasemenea admisă. Hotărârea aceasta luată cu mare majoritate, a făcut o mare impresie asupra sfântului Sinod.

Dela Academia română, o conferință a d-lui Xenopol în ședința publică de Vineri d-l D. A. Xenopol a vorbit despre »Teoria istoriei«. După ce mai întâi d-l D. A. Xenopol spune, că »Teoria istoriei«, subiectul cuvântărei sale, a fost tratată în cursul pe care d-sa la ținut la Sorbona și după ce descrie frumoasa primire care i s'a făcut la Universitatea de acolo, dă citire unor scrisori primite dela istoricii francezi, în cari se coprinde aprecieri asupra cursului său, și i se face cunoscut, că în curând cursul va fi publicat într-una din cele mai de seamă reviste franceze; întră în subiect. Cestiunea principală este: Dacă Istoria este o știință sau nu. D-sa afirmă că într-adevăr Istoria este știință și dacă ea nu formează legi — condițiunea esențială a științei — formează serii, cari s'nt tot un fel de legi.

Face o incursiune în domeniul științei și insistă asupra punctelor sprijinoare teoriei sale, argumentând că Istoria este numai știință. Ședința publică se ridică după cuvântărea d-lui Xenopol, pentru ca membrii Academiei să o poată discuta în ședință intimă. Se remarcă între membrii Academiei profesorul universitar d-l Sbiera din Cernăuți și d-l Teclu, profesor la Universitatea din Viena.

Societatea Carpații și Björnson. Telegrama societății Carpații adresată lui Björnson, despre care am făcut amintire în n-rul trecut al foaiei noastre, după ce exprimă lui Björnson adâncă recunoștință a tuturor Românilor originari din Ungaria răspândiți prin România, pentru apărarea nobilă și e-locventă a cauzei române ce este în același timp și aceea a justiției, termină așa:

»Ilustre și venerabile maestre. Dv. cunoașteți de altmintețea foarte bine dreptele plângeri ale fraților noștri, așa încât societatea »Carpații« nu insistă și nici nu poate insista, mai ales pe cale telegrafică asupra tuturor detaliilor, evenimentelor grave și dureroase, ce se petrec în Ungaria poliglotă, precum nici asupra comentariilor necesare, ci numai vă asigură sincer și respectuos de buna sa amintire.

Dacă veți agreea un scurt și documentat memoriu, soc. »Carpații« s'ar simți fericită -a vi-l dedica. Subsemnații: Ion Teclu, președinte, strada Fortunei, 3; Dr. Neagoie, Baboianu, Iro, Karsanu, I. Scurtu, profesori; G. Pechu, Vasile Rusu, advocați; Martinescu, I. Moldovan, industriali; G. Ciulescu, rentier; Lazureanu, inginer; Nic. Victor și Ignat Mircea, Ilie Beju, Filip Babesiu. N. Lupan, N. Peran, G. Comșia, George, Ion și Nicolae Bedișeanu, Zaharia și Dumitru Furnică, comercianți; I. Popescu, »Universul«; Cornel Scurtu, G. Ocasanu, publiciști.

Copii incendiatori. S'a stabilit că ultimele incendii din Berlin sunt opera unor copii între 13 și 20 ani, cari voiau să opereze furturi în timpul zăpăcelei produse din cauza incendiului. Copiii vor fi predați părinților spre a fi pedepsiți.

Mari dezordine în Albania. O telegramă din Albania anunță că situația acolo este foarte critică. Pretutindeni se observă o mare fierbere și albanezii mahomedani sunt îndârjiți contra celor creștini. În cele mai multe părți mahomedanii au somat pe creștini ca în termen de 8 zile să părăsească teritoriul albanez. În foarte multe orașe tribunalele sunt închise, omertul stagnează. S'au trimis trupe pentru menținerea ordinii.

Mare cutremur de pământ în America. Vineri a avut loc un mare cutremur de pământ în Mexico. Cutremurul a făcut mari ravagii. În statul Guorero, orașul Lippapu, a fost completamente distrus. Orașul avea 15.000 de locuitori. Cutremurul a fost atât de violent, în cât toate clădirile sau dărâmat. Din ruini a izbucnit apoi un incendiu puternic, care a cuprins tot orașul. Numărul victimelor este foarte mare, dar nu s'a putut stabili încă.

Crucea Papei de benedictiune. În Viena profesorul școlii de stat de gravuri și medalioane »Rudolf Marschal« fu însărcinat din partea Vaticanului cu întocmirea modelelor artistice pentru crucea de binecuvântare a papei Pius întru memoria jubileului de cincizeci de ani de preoție a santității sale. Crucea e menită s'o poarte cel decorat cu ea pe piept. Ea atârna de-o pantalică cu colorile papale — galben cu borduri albe. Crucea benedictiunii va fi de mărime diferită făcută din aur, argint și bronz. În mijlocul crucei se află un medalion cu chipul papei în relief. Toți cardinalii vor primi această cruce drept dar personal.

Un joc al naturii. Un comerciant istorisește că el a observat un fenomen rar pe cer. El zice că în partea nord-estică a cerului a căzut o stea foarte mare producând o dungă lungă de lumină intensivă, care a durat 3—4 secunde Valea dealmintrea intanceoasă. În care a văzut omul nostru fenomenul, ce-l descrie, era așa de luminată, încât el a putut zări pe omul, care venea înspre el, în distanță de 20 de pași.

NECROLOG. Subscriși cu inima plină de durere, vestim tuturor rudeniilor, prietenilor și cunoscuților, cumcă iubita soție, mamă, soră, bunică, soacră și cumnat Ana H. Ungur născ. Nechifor, a încetat din viață azi la oarele 10 după amiază în anul al 50-lea al etății și al 30-lea al fericitei sale căsătorii, împărțită cu Sfintele Taine. Rămășițele pământești ale iubitei repausate se vor depune spre vecinică odihnă în cimitierul din Tohanul-vechiu, Miercuri în 1 Aprilie 1908 st. n. la oarele 1 după amiază. Tohanul-vechiu, în 16 (29) Martie 1908. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată:

Haralambie Ungur, ca soț. Văd. Paraschiva Muscan, ca soră. Silvia răciun născ. Ungur, ca fiică. Nicolae Crăciun, notar, ca ginere. Anica și Eugen Crăciun, ca nepoți. Nicolae Ungur, George Ungur, Răfira Robinca născ. Ungur, Paraschiva Moinea născ. Ungur, ca cumnați și cumnate.

Varietăți.

Havelok Ellis, un scriitor englez după ce face constatarea (în *Albany Review* din Londra), că Europa e în decădere, se întreabă, în acest declin, care va fi viitorul Marii-Britanii.

E pesimist — și nu e pesimist pentru soarta Regatului Britanic, care va rămâne, ci pentru starea din ce în mai de plâns a Marelui Imperiu colonial. Lăstarele poporului Englez, cari s'au stabilit prin diferitele colonii de bunăseamă nu vor desvolta o putere de energie atât de mare ca părinții și strămoșii lor. Și tocmai acești coloniști s'au urmașii lor vor pune cele mai mari piedici dominației engleze.

Autorul vorbește apoi cu oarecare grijă de noua putere, care s'a ridicat și a înfrânt în Asia, lăcomia rusească, de Japonia, care tinde să fie singura stăpână a situației în acel orient asiatic. Și se plânge d-l Havelok Ellis, că în urma înfrângerii suferită de Rusia, nici odată Europa nu-și va mai putea recăștiga prestigiul.

Vezi... dacă oligarhia rusească a găsit de cuviință să trimită într-o margine de lume, sute de mii de oameni și apoi să mai trimită pe urmă alte sute de mii, asta însemnează după părerea mai sus pomenitului autor, că e pierdut prestigiul Europei.

De care prestigiu, anume, nu se pomeneste. Orice om cât de mărginit știe, că Europa e depozitara unei vechi culturi și nu va putea fi întrecută în puține veacuri de o altă parte a lumii. Dar autorul nu vorbește de acest prestigiu, ci de bunăseamă de un altul.

Pentru economistul politic de bunăseamă, când se ridică din mijlocul unei lumi de popoare amorțite unul care înțelege tot așa de bine munca ca și europeanul, e o primejdie. Nu vor mai fi deschise toate drumurile, de îmbogățire, de întreprinderi și aventuri. Tot ce rodește pământul sau aceia ce păstrează în sânul său nu va mai putea fi încărcat în vaporul aceluia ce știe întrebuința brațele indigenilor înmormântați în ignoranță și mizerie. Nu, și va fi altul, care va culege aceste roade. Asta îl muncește pe economist!

Bietul prestigiului...

M.

Cugetări și maxime.

Regii fac din oameni ceea-ce fac din bucățile de monetă; le dă valoarea pe care o voesc și suntem siliți să le apreciam după cursul lor și nu după adevărata lor valoare.

Acei cari sunt capabili de a săvârși crime mari, nu le presupun ușor la alții.

Pompa înmormântărilor privește mai mult vanitatea celor ce trăesc decât cinstea față de morți.

La Rochefoucauld.

Bunurile și relele extreme nu se pot simți de sufletele mediocre.

Aceea ce le pare unora lărgimea de spirit, nu e ochii altora decât memorie și ușurință.

Este ușor să critici un autor, dar e greu să-l pătrunzi.

Este contra rațiunii sau justiției de a ne iubi pe noi înși-ne? Și pentru-ce vom ca amorul propriu să fie totdeauna un vițiu?

Vauvenargues.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 30 Martie. Cunoscutul ziar șovinist reacționar »Magyar Nemzet« vorbind de întrunirea studenților de diferite naționalități, pentru a-și arăta simpatia lor față de deputații, cari luptă contra proiectului pentru revizuirea regulamentului camerei, critică această întrunire, despre care spune că a fost ținută în secret. Ziarul afirmă că la această întrunire au fost de față deputații români Vasile Lucaciu, Teodor Mihali și deputații slovaci Milan Ivanka, Matias Bella și alții.

A vorbit, adaogă același ziar, deputatul slovac Ivanka, atacând guvernul ungar și s'au cântat apoi cântece interzise în Ungaria. Ziarul cere rectorului universității, să ia măsuri contra studenților, cari nu se bucură de unitatea deputaților, și adaogă, că ideea acestei întruniri ar fi pornit dela »periculoasa« societate »Petru Maior«.

Sătmar, 30 Martie. În comuna Vamfalău au ars 118 case; numai biserică școlară și parohia au rămas neatinse de flacări.

Viena, 30 Martie. Cancelarul Bülow a sosit aici ieri și a făcut vizită ministrului de externe Aehrenthal, diplomaților și ambasadorilor. Bülow a vizitat și pe Wekerle și Aladar Zichy, cari se aflau în Viena. S'a dat Aehrenthal în onoarea lui Bülow o masă.

Eri s'a ținut un consiliu mare, care a durat 9 oare, la șeful statului major general Beck. s'au sfătuit asupra regulării cestiunii de limbă cehice.

Viena, 30 Martie. În ședința de astăzi a comisiei de bugetare pentru departamentul justiției, deputatul român Onciu a ținut un discurs asupra stărei triste a justiției din Bucovina. El a spus că rău este organizată justiția în această provincie, fiindcă ea este subordonată curții de apel din Lemberg. El cere ca să se înființeze o curte de apel la Cernăuți.

Viena, 30 Martie. Se asigură că în primele zile ale sesiunii viitoare se va depune în »Reichsrath« proiectul contingentului recruților pe 1908, cuprinzând un plus de 5400 oameni. Drept compensație guvernul are intențiunea de a mieșora serviciul la doi ani, exceptându-se cavaleria și artileria.

Viena, 30 Martie. Proiectul Rusiei pentru Macedonia a obținut aprobarea guvernului austro-ungar, în toate punctele lui fundamentale. În ce privește instituirea unui guvernator general în Macedonia, Austria nu face nici o intervenție. Egalizarea reprezentanțelor din Franța, Anglia, Germania și Italia, precum și a agenților civili și ai comisiei financiare este numai o consecință a desbaterilor ce au avut loc la Constantinopol, asupra comisiei financiare și reformei poliției.

București, 30 Martie. »Românul dela Pind« primește din Magarova (Macedonia) următoarea telegramă: Magarova, de patru zile e în stare de asediu. E încunjurată de toate părțile de armată. În două puncte mai principale s'a pus câte un tun. Ni-

meni nu poate eși sau intra în orașel fără a se stabili identitatea sa; de aceea fiecare cetățean trebuie să poarte cu dânsul actul de naștere. Imediat după apunerea soarelui, circulația e oprită pe strade. Porțile trebuie să fie închise. În timpul nopții e oprită intrarea și eșirea din comună. Cu acest chip se oprește comunicația antartilor cu principalul lor centru de acțiune.

O altă știre spune, că antartii greci au omorât pe Români Nacu Liuga și Zissu Dinischiotu din Nijapole.

Petersburg, 30 Martie. S'a dat ordin ca yachtul imperial »Standard« să fie gata de călătorie pentru ziua de 1 Iunie. Asupra scopului și locului călătoriei țarului se păstrează cel mai strict secret.

New-York, 30 Martie. Pe Madison Square s'au ciocnit 150 polițiști cu 10 mii uvrieri, fără lucru, cari demonstrau. Demonstrații au aruncat o bombă între polițiști, omorând 21 de polițiști. Atentatorul a fost greu volnerat. S'au făcut foarte numeroase arestări.

Seragero, 30 Martie. Cunoscutul inventator Tesla, care trăia în ultimul timp în America a dispărut fără a se putea da de urmă.

Tribunalul din Gralac este însărcinat de trei luni cu o moștenire, rămasă dela motropolitul Vosniac Nicolau Mandici, al cărui unic moștenitor e Tesla.

Bibliografie.

Tényvázlat Mocsanyi Sándor és társainak a Budapesti ohitü görög oláh egyházközség elleni jog- és vagyon közösség elismerése iránti perében. Budapesta 1907. — Această broșură, ce a apărut zilele aceste, schițează starea faptică în procesul lui Alexandru Mocsanyi și soți privitor la recunoașterea comuniunii de drept și de avere, ce-l poartă în contra comunei bisericesti greco-române ortodoxe din Budapesta.

A apărut »Sădirea și cultivarea viei de Nicolae Popu, profesor. Blaj, 1908. Tipografia Seminarială. Cartea aceasta de valoare este scrisă într-o limbă fluentă, clară și vieritul, este tratat și explicat după toate recerințele și după cele mai raționale și practice metode de cultivare a viei ce există la noi. De aceea lucrarea fiind supusă censurei organelor de specialitate ale ministeriului de agricultură, acesteia au declarat-o de reușită și bună, iar pentru recunoașterea nisuințelor autorului întru promovarea cultivării și reconstruirii viilor de nou, ministeriul i-a acordat o renumerațiune de 800 cor. Prețul unui exemplar 2 coroane.

M. Sadoveanu »Vremuri de Bejemie« 2 cor.

Guy de Maupassant »Povestiri alese traduse de M. Sadoveanu. 2 cor.

Octavian Goga »Poezii«. 1 cor.

Zaharie Bârsan »Poesii« 1 cor. 50.

Sandu (Aldea) »Cărticica Plugarului« — 50 bani.

Ioan Adam: »Năzuinți« povestiri și »Pe lângă vată«, pilde și glume țărănești. Ambele à 1.50 cor.

A apărut »Legenda Funigeilor«, poem dramatic în trei acte de St. O. Iosif și D. Anghel. Prețul 1 Leu.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor respons.: Victor Branicea.

Sé capetă pretutindeni

Kalodont

Cremă de dinți indispensabilă
conservă dinți curați, albi și sănătoși.

